

Reacties op de internetconsultatie “Sectorale onderzoekskaders PO/SO/VO/MBO 2017”

Inspectie van het Onderwijs, d.d. 18 april 2016

De Inspectie van het Onderwijs (hierna: de inspectie) heeft de concepten van de sectorale onderzoekskaders 2017 voorgelegd voor openbare internetconsultatie, in de periode van 29 januari tot 29 februari 2016. Er werd op alle onderdelen van de waarderingskaders een reactie gevraagd.

Dit verslag bevat een weergave op hoofdlijnen van de ontvangen reacties op de internetconsultatie.

Reacties

Er zijn in totaal 42 reacties op de consultatie gekomen. Van die reacties zijn er 31 van scholen/besturen (13 MBO, 7 VO, 9 PO, 2 SO). Daarnaast zijn er reacties van diverse belangenverenigingen, een gemeente, het niet bekostigd onderwijs, het Cito, 3 onderzoeks-/trainingsorganisaties en een voorschool.

Bij de consultatie zijn zes vragen gesteld. Hieronder wordt een korte indruk gegeven van de reacties op de consultatie.

Vraag 1: Hoe beoordeelt u de wijze waarop de inspectie met dit onderzoekskader het toezicht voor de toekomst wil vormgeven? Wat vindt u sterke en minder sterke punten hierin?

Een ruime meerderheid van de insprekers heeft waardering voor de sterkere rol van het eigen verhaal van de school en het aangaan van de dialoog. Ook de twee taken ‘waarborgen’ en ‘stimuleren’, en het onderscheid daartussen, wordt vaak als positief genoemd. Wel zijn er wat kritische geluiden over de gedetailleerdheid van de uitwerking van (met name) de niet wettelijke aspecten, en het gebruik van ‘goed’. Er zijn overigens ook partijen die er positief over zijn. Een paar insprekers maakt zich zorgen over de administratieve lasten van het nieuwe toezicht. Ook zijn enkelen van mening dat de onderzoekskaders onvoldoende aansluiten bij het initiatiefvoorstel Bisschop c.s.

Vraag 2: Vindt u de normering zoals weergegeven in hoofdstuk 4 voldoende duidelijk? Vindt u deze rechtvaardig?

De meeste insprekers vinden de normering duidelijk en rechtvaardig. Ongeveer de helft geeft nog wel mogelijke verbeterpunten aan. Zo zou duidelijker kunnen zijn wanneer er een ‘goed’ wordt gegeven, zou de rol van de eigen kwaliteitscriteria van het bestuur versterkt/verhelderd kunnen worden en worden volgens een paar insprekers de omgevingsfactoren van de school te weinig meegenomen in de beoordeling.

Vraag 3: Is helder welke elementen bij het bestuur dan wel op de school (MBO: de opleiding) beoordeeld worden?

Dit is volgens vrijwel alle insprekers helder. Wel is een paar insprekers kritisch over de beoordeling van bepaalde elementen, bijvoorbeeld het vervolgsucces of de kwaliteitscultuur.

Vraag 4: Is u uit de hoofdstukken 5 en 7 duidelijk wat u kunt verwachten als de inspectie een onderzoek verricht bij uw bestuur/op uw school/bij uw opleiding? Is het onderscheid tussen de jaarlijkse monitoring en het vierjaarlijks onderzoek u duidelijk? (Hoofdstuk 5, 6 en 7)

Dit is volgens vrijwel alle insprekers duidelijk. Wel stellen sommige insprekers vragen over de werkbaarheid van verificatieonderzoeken en onderzoeken op verzoek. Ook is niet voor iedereen duidelijk wat men op schoolniveau merkt van (de looptijd van) het bestuursgerichte onderzoek.

Vraag 5: Vindt u de specifieke toepassingen van het waarderingskader uit hoofdstuk 11 herkenbaar en juist? Vindt u de normering daarvan duidelijk en rechtvaardig?

De normering is volgens vrijwel alle insprekers duidelijk. De rechtvaardigheid moet volgens sommigen blijken in de praktijk. Er wordt aandacht gevraagd voor de toepassing van dit kader op

niet-bekostigde instellingen: daar zitten volgens een paar insprekers nog problemen. Ook is er nog een aantal vragen op het gebied van voor- en vroegschoolse educatie.

Vraag 6: Heeft u nog opmerkingen over de wijze van rapporteren (8), herstel en verbetering (9) en stelseltoezicht (10)?

Het grootste deel van de insprekers heeft geen opmerkingen. Volgens enkele insprekers is de beschrijving van het stelseltoezicht nog vrij algemeen en kan ook hoofdstuk 9 nog scherper. Ook geven enkele reacties in overweging om twee rapporten op te stellen: één voor de controlerende taak en één voor de stimulerende taak.

Algemeen beeld van de reacties per sector

PO:

De meeste van de elf reacties zijn positief. Er is waardering voor het benoemen van de sterke punten van een school, het waarderen van het geven van passen onderwijs, het zoeken van dialoog met school en bestuur en het rekening houden met inbreng vanuit de school. Wel vielen de volgende aandachtspunten op:

- De verhouding van het onderzoek op bestuursniveau en het onderzoek op schoolniveau zou nog helderder kunnen worden omschreven.
- Er is een risico op verschillende manieren van beoordelen die inspecteurs zullen hanteren. Daarom is transparantie over de criteria en de grens voldoende/goed gewenst.
- Het kader blijft controlerend van karakter en kan zo administratieve lasten vergroten.
- De inspectie zou behoedzaam moeten omgaan met oordelen over de didactiek en de aard daarvan.
- De normering op het kwaliteitsgebied 'kwaliteitszorg' op bestuursniveau wordt te streng gevonden.
- Het hoofdstuk over het stelselonderzoek is nu nog in erg algemene termen beschreven. Er wordt gesuggereerd om stelselonderzoek te doen naar (de administratieve lasten van) passend onderwijs.
- Er is zorg over het opbrengstenmodel, en de link met opleidingsniveau van de ouders en de gewichtenleerlingen. Dit zit niet direct in het kader, maar hangt daar wel mee samen.

SO:

Er zijn voor het speciaal onderwijs twee reacties binnengekomen. De ene is positief over het onderzoekskader en vraagt bij de nadere uitwerking aandacht voor de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid. De andere reactie vraagt daarbij nog aandacht voor het alleen geven van voldoende/onvoldoende voor de deugdelijkheidseisen, de integrale beoordeling van onderwijs-zorgarrangementen en het realistisch blijven op het gebied van opbrengsten.

VO:

De internetconsultatie over het onderzoekskader heeft elf reacties opgeleverd in het voortgezet onderwijs. Zeven reacties waren overwegend positief. Men heeft waardering voor het onderscheid in deugdelijkheidseisen en overige aspecten. Ook vindt men de werkwijze om aan te sluiten bij de bestuurlijke verantwoordelijkheid helder. Wel gaf men allerlei suggesties voor verduidelijking van de werkwijze. Er waren opmerkingen waaruit blijkt dat sommigen

- de normering te vaag vinden,
- de kracht van de dialoog en de inbreng van de school zelf nog niet voldoende tot hun recht vinden komen,
- vinden dat de inspectie geen oordeel 'goed' moet geven
- vinden dat het waarderingskader nog onvoldoende tegemoet komt aan aspecten uit het curriculum 2032.

Eén persoon vond het geheel rommelig en niet goed uitgewerkt en drie reacties maken duidelijk dat men het principieel niet eens is met de insteek dat de inspectie meer kwaliteitsaspecten betreft in haar toezicht dan alleen de deugdelijkheidseisen. Men vindt dat 'overige aspecten van kwaliteit' niet in het waarderingskader thuis horen.

MBO:

In totaal reageerden dertien instellingen op de internetconsultatie over het onderzoekskader.

Instellingen zijn positief over het waarderingskader, de ruimte die het biedt aan instellingen om het onderwijs vorm te geven, de heldere opbouw en zinvolle inhoud. Ook is men te spreken over het onderscheid dat is gemaakt tussen de wettelijke vereisten en overige aspecten van kwaliteit. Al vindt men de verhouding daartussen in het mbo kader scheef: vrijwel alle elementen uit het waarderingskader kennen een wettelijke basis, waardoor in het mbo-waarderingskader – anders dan in de andere sectoren - slechts één overig aspect van kwaliteit is opgenomen. Instellingen hebben verder de indruk dat de waardering 'goed' voor mbo-instellingen daardoor nauwelijks te behalen is.

De werkwijze wordt over het algemeen positief ondersteund. Kritische reacties worden gegeven t.a.v. de risicogerichtheid van het onderzoekskader. Instellingen willen bovendien graag toch iets meer weten hoe een onderzoek eruitziet, met name zou men graag de omvang maximeren. De meerwaarde van het onderzoek op verzoek wordt betwijfeld. Dat hangt ook samen met de rolvermenging waar instellingen beducht voor zijn: gaat stimuleren en beoordelen wel goed samen? Hoewel instellingen de mogelijkheid daartoe nog wel zien gedurende het onderzoek, zijn de reacties niet positief over het maken van verbeterafspraken boven basiskwaliteit.